

متن پرسش

با عرض سلام و ادب خدمت استاد گرانقدر و آرزوی قبولی طاعات و عبادات: بحمدالله توفیقی فراهم شد تا جزوه فاخر «حیات بدن اخروی» حضرتعالی را مطالعه و از مباحث قابل تامل و حکیمانه ای که در راستای زندگانی و بودن ابدی انسان در نشئه قیامت کبری است، بهره ببرم و حقیقتاً از تدریسات عمیق بزرگانی چون صدرالمتهیین و علامه طباطبایی در مسئله معاد مسرور شوم. تنها یک سوال و ابهام با توجه به مباحث آن جزوه برایم مانده است و اینکه روایتی از امام صادق (ع) درباره جسم اخروی وجود دارد که خواستم لطفاً چنانچه میسر است توضیحی بفرمایید که چگونه با حیات بدن اخروی که در جزوه مطرح شده است، سازگاری و تطبیق دارد چون احساس ابهام کردم که شاید تنافی بین این روایت با مباحث جزوه باشد. روایتی از امام صادق (ع) در صفحه ۳۸ از جلد ۷ بحارلأنوار و صفحه ۴۹۴ جلد اول تفسیر نورالثقلین: "در تفسیر آیه {كَلَّمَا نَضِجَتْ جُلُودُهُمْ بَدَّلْنَا هُمْ جُلُودًا غَيْرَهَا لِيَذُوقُوا الْعَذَابَ؛ هر زمان پوستهای تن آنها بسوزد، پوستهای دیگری بجای آن قرار بپدیم تا عذاب را بچشند}. در پاسخ سؤال ابن ابی العوجاء که سؤال کرد: ما ذَنْبُ الْغَيْرِ؟ گناه آن پوستهای دیگر چیست که باید بسوزند؟ امام در پاسخ فرمود: هِيَ هِيَ وَ هِيَ غَيْرُهَا؛ پوستهای نو همان پوستهای سابق است و در عین حال غیر آنست. ابن ابی العوجاء تقاضای توضیح بیشتر کرد و عرض نمود مثالی از امور دنیا در این زمینه برای من بزنید! امام فرمود: اَرَأَيْتَ لَوْ اَنَّ رَجُلًا اَحَذَ لَبَنَةً فَكَسَّرَهَا ثُمَّ رَدَّهَا فِي مَلْبِنِهَا، فَهِيَ هِيَ وَ هِيَ غَيْرُهَا؛ همانند آنست که کسی خشتی را بشکند و خرد کند، دو مرتبه آنرا در قالب بریزد و بصورت خشت تازه ای درآورد، این خشت همان خشت اوّل است، و در عین حال غیر آنست".

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: با توجه به آن که تغییر «جلود» در آیه مذکور، «جلود»، بدنهای قیامتی است با همان صورتهای متفاوت قوه واهمه اهل نار با همان هویتی که دارند. در مورد مثالی که حضرت صادق «علیه السلام» زدند همان طور که آیت الله جوادی در این موارد تذکر می دهند، این مثالها بر مبنای تصور مخاطب در حکم جدال احسن است و این غیر از فضایی است که اولیای الهی «بالحکمه» سخن می گویند. موفق باشید